

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
Ιστοσελίδα : www.minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210-344 2318
FAX : 210-344 3245
RENA

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός προτεραιότητας: 3^η ΔΕΚ. 2013

Μαρούσι, 30-12-2013
Αριθμ.Πρωτ. 199837/ ΙΗ ΕΞ
191181 εισ.

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
- Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην Ερώτηση
με αριθμό 4754/10.12.2013

ΚΟΙΝ.: Βουλευτή κ.
✓ Βασίλειο Καπερνάρο
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

Απαντώντας στην Ερώτηση με αριθμό 4754/10.12.2013, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Βασίλειος Καπερνάρος σχετικά με τον τρόπο εκλογής των Διοικητικών Οργάνων των Πανεπιστημίων, σας κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4009/2011 (ΦΕΚ 195/ τ.Α' / 6.9.11), με τον ως άνω νόμο εισάγεται ένα νέο πρότυπο διοίκησης το οποίο κατανέμει τις αρμοδιότητες σε τρία όργανα: το Συμβούλιο, τη Σύγκλητο και τον Πρύτανη με θεσμικά αντίβαρα ανάμεσα σε διοικητικά και ακαδημαϊκά όργανα για μία ισόρροπη μεταξύ τους σχέση. Ο προαναφερθείς νόμος ήδη έχει τροποποιηθεί ως προς τις διατάξεις που αφορούν στα όργανα του Ιδρύματος και των Σχολών, διαδοχικά από τους ν. 4076/2012 και 4115/2013.

Το Συμβούλιο του Ιδρύματος δεν πρέπει να συγχέεται με το Πρυτανικό Συμβούλιο, που αποτελούσε όργανο θεσπισμένο από την προϊσχύουσα νομοθεσία, καθώς διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τη σύνθεση και τις αρμοδιότητες. Το Συμβούλιο του Ιδρύματος αποτελείται από εσωτερικά και εξωτερικά μέλη. Τα πρώτα, εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία, από το σύνολο δηλαδή των καθηγητών του ιδρύματος όλων των υφιστάμενων βαθμίδων κατά την ψήφιση του νόμου. Επομένως, το σύστημα εκλογής των εσωτερικών μελών διασφαλίζει την ευρύτερη δυνατή συμμετοχή του συνόλου των μελών ΔΕΠ / Καθηγητών όλων των βαθμίδων του Ιδρύματος, συμπεριλαμβανομένων και των λεκτόρων.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη και ομαλή λειτουργία του ως άνω συλλογικού οργάνου του Ιδρύματος καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας του, δεν επιτρέπεται να είναι υποψήφιοι καθηγητές, οι οποίοι αποχωρούν από την υπηρεσία πριν από τη λήξη της τετραετούς θητείας.

Το ότι η δυνατότητα του εκλέγεσθαι παρέχεται μόνο στους καθηγητές των δύο ανώτερων βαθμίδων, οφείλεται στο γεγονός ότι η θέση του μέλους του Συμβουλίου αποτελεί θέση ευθύνης, ο κάτοχος της οποίας πρέπει να διαθέτει την αναγκαία εμπειρία (ακαδημαϊκή και διοικητική), προκειμένου να ανταπεξέλθει στις αντίστοιχες απαιτήσεις του συλλογικού αυτού οργάνου.

Εξάλλου και με το προϊσχύον νομικό καθεστώς, δυνατότητα εκλογής σε θέση ευθύνης (πρύτανη, αντιπρύτανη, κοσμήτορα προέδρου Τμήματος ή Διευθυντή Τομέα) είχαν μόνο οι καθηγητές και οι αναπληρωτές καθηγητές του Ιδρύματος.

Σημειώνεται ότι κατά τον ν. 4009/2011 μόνο οι Καθηγητές πρώτης βαθμίδας και οι Αναπληρωτές Καθηγητές εκλέγονται ως μόνιμοι, ενώ δεν υπάρχει η έννοια της μονιμοποίησης Επίκουρου Καθηγητή (με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων του άρθρου 77), αλλά ο Επίκουρος Καθηγητής μπορεί είτε να ζητήσει την εξέλιξή του σε βαθμίδα μόνιμου Αναπληρωτή Καθηγητή, είτε να ανανεώσει την θητεία του. Είναι σαφής η επιλογή του νομοθέτη (όπως και κατά το προϊσχύον νομικό καθεστώς) να προσδώσει τον χαρακτήρα του μόνιμου, μόνο στους Καθηγητές και Αναπληρωτές Καθηγητές των Πανεπιστημίων, σε αντίθεση με τον χαρακτήρα της «επί θητεία» ιδιότητας της βαθμίδας του Επίκουρου Καθηγητή. Χωρίς να υποτιμάται η ευθύνη του Επίκουρου Καθηγητή στην παροχή διδακτικού, ερευνητικού και άλλου έργου, (που άλλωστε κατοχυρώνεται με το αρθρ. 16 του ισχύοντος νόμου), είναι σημαντική για τη λειτουργία των οργάνων, η διατήρηση ενός μόνιμου οργανικού δεσμού με το Ίδρυμα, η οποία δεν θα εξαρτάται από χρονικούς περιορισμούς όπως η λήξη / μη ανανέωση της θητείας ενός προσώπου.

Άλλωστε, τα κορυφαία συλλογικά όργανα διοίκησης ενός Πανεπιστημίου διατηρούν αναλλοίωτο κατά το πέρασμα του χρόνου -ως εκ της φύσης τους- το συμβολικό τους κύρος στις επιστημονικές και εκπαιδευτικές δομές της κοινωνίας, καθώς έχουν αποδείξει τις δυνατότητες ακαδημαϊκής εξέλιξής τους με την εκλογή τους σε μόνιμη βαθμίδα, από τα αρμόδια προς τούτο όργανα του ΑΕΙ.

Επιπλέον, η εκλογή στο Συμβούλιο του εκπροσώπου των φοιτητών του Ιδρύματος με καθολική ψηφοφορία, αποδεικνύει ότι εκλέγεται με την ευρύτερη δυνατή συμμετοχή όλων των κατά περίπτωση παραγόντων του πανεπιστημιακού βίου που μετέχουν της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ενώ η εκλογή του μέσω ενιαίου ψηφοδελτίου αναδεικνύει ότι με το νέο νόμο επιτυγχάνεται η ανάδειξη εκπροσώπων με βάση αποκλειστικά ακαδημαϊκά κριτήρια. Πρόκειται επομένως για μια έμμεση εκπροσώπηση όλων των διδασκόντων και των φοιτητών του Ιδρύματος, διασφαλίζοντας την ακαδημαϊκή ελευθερία κατά την εκλογή και λειτουργία του θεσμού του Πανεπιστημίου.

Επίσης, η ρύθμιση κατά την οποία, η θητεία του εκπροσώπου των φοιτητών είναι ετήσια, χωρίς δυνατότητα επανεκλογής, διασφαλίζει την εκπροσώπηση των φοιτητών στο Συμβούλιο από διαφορετικά άτομα περιορίζοντας την πιθανότητα επηρεασμού τους από τα υπόλοιπα μέλη του Συμβουλίου, κατά την τετραετή θητεία του συλλογικού αυτού οργάνου.

Ως προς την ανάδειξη των εξωτερικών μελών του Συμβουλίου, τα οποία επιλέγονται κατόπιν ανοικτής πρόσκλησης, ο πρόεδρος και τα λοιπά εξωτερικά μέλη του Συμβουλίου εκλέγονται χωριστά το καθένα από τα εσωτερικά μέλη. Από την ανωτέρω διάταξη συνάγεται ότι κατ' ουσίαν η επιλογή των υποψηφίων εξωτερικών μελών ανήκει στην αρμοδιότητα του συγκεκριμένου Πανεπιστημίου, αφού γίνεται από τους εκλεγμένους στο Συμβούλιο καθηγητές του οικείου Ιδρύματος. Επομένως, η βασική εξουσία ως προς τα πρόσωπα που θα απαρτίσουν το Συμβούλιο παραμένει έμμεσα στο σύνολο των μελών ΔΕΠ του ιδρύματος, διότι επιλέγουν τα εσωτερικά μέλη, τα οποία εν συνεχεία θα εκλέξουν τα εξωτερικά μέλη του Συμβουλίου.

Όσον αφορά τα κριτήρια εκλογής εξωτερικού μέλους, προσόντα θεωρούνται η ευρεία αναγνώριση του υποψηφίου στην επιστήμη, στα γράμματα ή τις τέχνες, η διάκρισή του στην κοινωνική, οικονομική, πολιτική ή πολιτιστική ζωή σε εθνικό ή σε διεθνές επίπεδο και η γνώση και εμπειρία από θέση ευθύνης. Κωλύονται να εκλεγούν ως εξωτερικά μέλη πρόσωπα τα οποία είχαν οποιαδήποτε οικονομική συναλλαγή με σκοπό το κέρδος με το Ίδρυμα την τελευταία πενταετία, καθώς και οι εν ενεργεία καθηγητές Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή οι συνταξιούχοι καθηγητές του ίδιου Πανεπιστημίου. Κατά συνέπεια, η διάταξη αυτή του νόμου όχι μόνο δεν αποκλείει τη δυνατότητα συμμετοχής ως εξωτερικών μελών, προσώπων που υπήρξαν μέλη ΔΕΠ, αλλά διευρύνει τον κύκλο των προσώπων αυτών θεσπίζοντας το αυτό δικαίωμα και σε άτομα που έχουν διακριθεί σε διάφορους τομείς εντός της χώρας ή διεθνώς, επιχειρώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη διεθνοποίηση, την ανταλλαγή αντιλήψεων και εμπειριών και το «άνοιγμα προς την κοινωνία», η οποία άλλωστε είναι και ο τελικός αποδέκτης της παιδείας. Η διάταξη μάλιστα του νόμου, σύμφωνα με την οποία απαιτείται οι υποψήφιοι για την πλήρωση των συγκεκριμένων θέσεων να έχουν υπηρετήσει κατά το παρελθόν σε θέση ευθύνης, διασφαλίζει, στο μέτρο του δυνατού, τη δυνατότητα των εκλεγομένων να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της ιδιότητας του εξωτερικού μέλους του Συμβουλίου, οι αρμοδιότητες του οποίου δεν είναι ακαδημαϊκές και διοικητικές, όπως αυτές του πρύτανη, αλλά ελεγκτικές και εγκριτικές συγκεκριμένων πράξεων της διοίκησης του Ιδρύματος.

Το Συμβούλιο καθορίζει τις βασικές κατευθύνσεις του Ιδρύματος, καθώς και το στρατηγικό πλαίσιο ανάπτυξης και διαμόρφωσης της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας του μετά από εισήγηση της Συγκλήτου. Εγκρίνει τον προϋπολογισμό και τον απολογισμό του. Επίσης, ύστερα από διεθνή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, επιλέγει τους δύο ή τρεις κατά περίπτωση υποψηφίους για τη θέση του πρύτανη ύστερα από εκτίμηση των ουσιαστικών προσόντων τους και προσκαλεί τους υποψηφίους σε ανοικτή ακρόαση στην κοινότητα τους Ιδρύματος.

Ως προς τη θητεία του Συμβουλίου, η κείμενη νομοθεσία δεν επιτρέπει την εκλογή των εσωτερικών και εξωτερικών μελών για τρίτη συνεχόμενη θητεία στο Συμβούλιο του ίδιου Ιδρύματος, ενώ η θητεία του εκπροσώπου των φοιτητών είναι ενιαύσια.

Κατά συνέπεια, το Συμβούλιο θεωρείται αποτελεσματικό όργανο εποπτείας και λογοδοσίας σε αυτό των λοιπών οργάνων κάθε Ιδρύματος, ενώ ο περιορισμός που ο ίδιος ο νόμος θέτει ως προς τη χρονική διάρκεια συμμετοχής των μελών της σε αυτό, περιορίζει τυχόν φαινόμενα κακοδιοίκησης.

Ως πρύτανης εκλέγεται από τους καθηγητές και τους υπηρετούντες λέκτορες του Ιδρύματος, καθηγητής αναγνωρισμένου κύρους της ημεδαπής ή της αλλοδαπής με ικανή διοικητική εμπειρία, μετά από διεθνή πρόσκληση. Λόγω των αρμοδιοτήτων του που συναρτώνται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας, ο πρύτανης έχει την ελληνική ιθαγένεια. Ο πρύτανης εκλέγεται με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία, για τετραετή θητεία, ενώ την ευθύνη της οργάνωσης της διαδικασίας ανάδειξης του Πρύτανη έχει τριμελής επιτροπή η οποία αποτελείται από καθηγητές πρώτης βαθμίδας του οικείου Ιδρύματος. Μάλιστα ο ίδιος ο νόμος ρητά αναφέρει, ότι η συμμετοχή στην εν λόγω επιτροπή αποτελεί καθήκον στο πλαίσιο του διοικητικού έργου του καθηγητή πρώτης βαθμίδας. Επίσης, οι κείμενες διατάξεις ορίζουν ότι

Πρύτανης δεν μπορεί να εκλεγεί για δεύτερη συνεχή θητεία στο ίδιο ίδρυμα. Λόγω δε των ακαδημαϊκών και διοικητικών αρμοδιοτήτων του πρύτανη διασφαλίζεται ότι η διοίκηση κάθε Ιδρύματος λογοδοτεί στο Συμβούλιο -το οποίο ασκεί ελεγκτικά και εποπτικά καθήκοντα- και έτσι δημιουργείται το απαραίτητο θεσμικό αντίβαρο για την εμπέδωση της αναγκαίας εμπιστοσύνης με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της αυτοδιοίκησης των Ιδρυμάτων και την εκχώρηση σε αυτά αρμοδιοτήτων που μέχρι σήμερα ανήκουν στον Υπουργό Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Ως προς τον κοσμήτορα της Σχολής, λόγω της φύσης των αρμοδιοτήτων που καλείται να ασκήσει, οι σχετικές διατάξεις προβλέπουν ότι ο υποψήφιος για τη θέση μπορεί να είναι αναγνωρισμένου κύρους καθηγητής πρώτης βαθμίδας της Σχολής με διοικητική εμπειρία, ενώ εκλέγεται από τους καθηγητές και τους υπηρετούντες λέκτορες, προκειμένου να τύχει ευρείας αποδοχής και για τετραετή θητεία. Επίσης, ο κοσμήτορας δεν μπορεί να εκλεγεί για δεύτερη συνεχή θητεία.

Επίσης, σας γνωρίζουμε ότι μετά την τροποποίηση του ν. 4009/11 από το ν. 4076/12, ενισχύεται ιδιαίτερα ο ρόλος της Συγκλήτου, η οποία αποτελείται από τον πρύτανη, τους κοσμήτορες, τους Προέδρους των Τμημάτων και μέχρι δύο ανά Σχολή, έναν εκπρόσωπο φοιτητών και έναν εκπρόσωπο κάθε κατηγορίας προσωπικού. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις η Σύγκλητος ασκεί πλέον όσες αρμοδιότητες δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα του Ιδρύματος.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η ανάγκη ανάδειξης οργάνων διοίκησης ευρείας αποδοχής τόσο για το πανεπιστημιακό ίδρυμα, όσο και τις επιμέρους Σχολές και τα Τμήματα απαιτεί μία διευρυμένη εκλογική βάση, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ισόρροπη εκπροσώπηση της κοινότητας του ιδρύματος και το εκλογικό αποτέλεσμα να τυγχάνει ευρείας αποδοχής.

Επισημαίνεται, ότι ο διακριτός ρόλος των οργάνων διοίκησης των ανώτατων εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, καθιστά μη επιτρεπτή τη σύμπτωση στο ίδιο πρόσωπο της ιδιότητας μέλους διαφορετικών μονοπρόσωπων ή συλλογικών οργάνων, διότι κατ' αυτόν τον τρόπο δεν διασφαλίζονται τα εχέγγυα αμερόληπτης κρίσης και λειτουργίας τους. Υπό το πρίσμα των προαναφερόμενων προκύπτει ότι ουδεμία επικάλυψη ή σύγκρουση αρμοδιοτήτων υπάρχει μεταξύ των οργάνων διοίκησης των Πανεπιστημίων.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εσωτερική διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Διεύθυνση Προσωπικού
Ανώτατης Εκπαίδευσης
3. Τ.Κ.Ε.